ASIANTUNIJALAUSUNTO

26.2.2021

Verso Food Oy

Arvoisat ympäristövaliokunnan jäsenet,

Kiitämme mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto maatalouspolitiikan suosituksista, joilla rakennetaan huomisen ruokajärjestelmää, joka vastaisi niin maapallon kantokyvyn kuin kuluttajien vaatimuksiin. Vientiin panostavana kasvipohjaisen ruoan valmistajana ja kotimaan markkinajohtajana näemme kasvipohjaisen ruoan tuotantoon panostamisen vahvistavan suomalaisen ruoan kilpailukykyä sekä maaseudun elinvoimaisuutta.

LYHENNELMÄ:

- Maatalouspolitiikkaa tehdessä globaalit trendit ja näköpiirissä jo olevat rakennemuutokset tulisivat olla keskiössä nykyhetken tulkitsemisen sijaan
- Kasvipainotteisen ruokavalion yleistyminen on keskeinen globaali trendi, joka luo maataloustuotannolle taloudellisia mahdollisuuksia
- Investoinnit kasvipohjaisen ruoan arvoketjuihin ovat välttämättömiä pitääksemme tulevaisuuden ruokatottumuksiin ja ympäristövaatimuksiin vastaavan ruoantuotannon työt ja eurot Suomessa mahdollisimman tehokkaasti
- Oikeudenmukaisen siirtymän varmistaminen luo edellytykset systeemisen muutoksen mahdollistavalle asenneilmapiirille
- Ympäristövaatimuksiin vastaavaan kasvipohjaisen ruoan tuotantoon investoiminen luo edellytykset tehdä Suomesta kestävän ruokajärjestelmän suurvalta

HUOMISEN RUOKAJÄRJESTELMÄÄ EI RAKENNETA NYKYHETKEÄ TULKITSEMALLA

Maatalouspoliittisia päätöksiä tehtäessä on ensisijaisen tärkeää katsoa etäälle ja perustaa päätökset tulevaisuuden tarpeisiin ja ympäristövaatimuksiin.

MTK:n ilmastotiekartassa[1] ennustetaan punaisen lihan kulutuksen vähenevän maassamme 20 % vuoteen 2035 mennessä. Tämä itsessään tarkoittaa voimakasta rakenteellista rytinää, jota entisestään voimistaa ruokatottumusten voimakas muutos. Täysin kasvipohjaisen ruokavalion valinnan sijaan suurin muutos juontuu kasvipainotteisen ruokavalion valtavirtaistumisesta. Esimerkiksi Iso-Britanniassa kasvispainotteisesti syövien (flexitarian) osuus kasvaa yli 20 % vuotuisesti ollen 2019 jo n. 10 % väestöstä[2]. Suomessa kasvispainotteisesti syöviä ”fleksaajia” on 7 % samalla kun 34 % ilmaisee pyrkimyksensä kasvispainotteisempaan syömiseen[3]. Kiinnostus kasvipainotteiseen ruokavalioon on muuta väestöä korkeampaa nuorten parissa vielä alle 45-vuotiaisiin saakka, mikä indikoi tulevaisuuden kehitystä[4].

Tällaiset globaalit trendit ja ennustetut rakennemuutokset tulisivat olla keskiössä maatalouspolitiikkaa tehdessä. Esitämme huolemme siitä, että tukipolitikkaa ja kannustimia investointeihin tehtäisiin tämänhetkisen tuotannon kannattavuuden tai nykyisiin kulutustottumuksiin vastaamisen perusteella.

Komission tiedonannossa todetaan, että maataloustuotannon parempi sovittaminen kuluttajien muuttuviin vaatimuksiin saattaa synnyttää taloudellisia mahdollisuuksia. Kasvipainotteisen ruokavalion yleistyminen on aivan keskeinen globaali trendi, joka tarjoaa maataloustuotannolle taloudellisia mahdollisuuksia ja väyliä vihreään rakennemuutokseen.

KASVIPOHJAISEN RUOAN ARVOKETJUIHIN INVESTOIMINEN PITÄÄ TYÖTÄ JA EUROJA SUOMESSA

On ensisijaisen tärkeää, että Suomessa reagoidaan käynnissä olevaan ruokamurrokseen vahvistamalla uusia ruoantuotannon arvoketjuja ja ekosysteemejä. Luonnonvarakeskuksen Ruokaminimi-hankkeen loppuraportissa todetaan[5], pystyy Suomen ruokajärjestelmä nykyisellään vastaamaan heikosti kasvipainotteisen ruokavalion yleistymiseen. Tämän huomio on mielestämme kovin huolestuttava.

Konkreettisesta esimerkistä käy Suomesta puuttuva kasviproteiinien jalostus, jossa valmistettaisiin alan yritysten tarvitsemaa proteiini-isolaattia. Tällä hetkellä työtä ja euroja karkaa ulkomaille. Kasvipainotteisen syömisen ja näin kasiproteiinituotteiden menekin lisääntyessä tällainen tilanne on

---

[1] Maatalouden Ilmastotiekartta, MTK 2020
[2] Kantar World Panel Usage, 52 w/e, joulukuu 2019, via The rise of flexitarianism
[3] ”FoodWestin kuluttajatutkimus 2020”, FoodWest 2020
[4, 6] Verso Food, 2021: ”Beanit Ruokakysely 2021”

[5]Luonnovarakeskus, 2019: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161742Ruokaminimi-hankkeen loppuraportti, ”Ruokavaliomuutoksen vaikutukset ja muutosta tukevat politiikkayhdistelmät”, *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja*

kotimaan maatalouden kannalta kestämätön. Investoinnit uusiin ruoan arvoketjuihin luovat edellytyksiä maaseudun elinvoimaisuuteen.

OIKEUDENMUKAISEN SIIRTYMÄN TURVAAMINEN VAHVISTAA RUOKAMURROKSEN HYVÄKSYTTÄVYYTTÄ

Olemme hyvillämme, että komission selvityksessä huomioidaan sosioekonomiset ulottuvuudet ja Pellolta pöytään -strategiassa mainittu oikeudenmukainen siirtymä.

Oikeudenmukaisesta siirtymästä huolehtimisella on myös merkittävä vaikutus yksilöiden ja alueiden tulevaisuudennäkymiä yleisemmällä tasolla. Se loisi systeemisen muutoksen mahdollistavaa asenneilmapiiriä koko yhteiskunnassa.

Mikäli ruokamurros koetaan epäoikeudenmukaisena, elinkeinomahdollisuuksia vievänä ja maaseutua kurjistavana, aiheuttaa se vastarintaa ja vastustusta voimistaen ennestään polarisoitunutta asetelmaa. Tekemämme tutkimuksen mukaan suomalaisista 64 % kokee ruokakeskustelun kärjistyneeksi[6]. Kärjistynyt ilmapiiri ole suotuisa muutokselle.

UHKIA VÄLTTÄEN – MAHDOLLISUUKSIIN TARTTUEN

Uusien ruoantuotannon arvoketjujen huomioiminen, niihin investoiminen ja näin oikeudenmukaisen siirtymisen mahdollistaminen ei merkitse ainoastaan kotimaisen elinkeinon turvaamista, vaan mahdollisuutta tehdä Suomesta globaalin kestävän ruokajärjestelmän suurvalta. Tämä mahdollisuus pohjautuu ensiluokkaiseen elintarviketeknologian osaamiseemme, kansainvälisesti uniikkeihin ja arvostettuihin raaka-aineisiimme sekä näiden kahden mahdollistamiin kansainvälisen vertailun uljaasti kestäviin kasvipohjaisiin tuotteisiin.

LISÄTIEDOT:

Jukka Kajan
Vuorovaikutusvastaava
Verso Food Oy
050 467 4740

Leena Saarinen
Vanhempi neuvonantaja, hallituksen jäsen
Verso Food Oy
0400 609 745